demà

LLIGA COMUNISTA REVOLUCIONÀRIA. PAÏSOS CATALANS

AMB LA INSUBMISSIÓ

Carles Hinojosa i Josep Maria Moragriega. Josep Maria i Carles: dos símbols d'una lluita contra el servei militar i la Prestació Social Substitutòria. Dos símbols d'un moviment jove i d'avantguarda. Moviment jove d'edat i jove de lluita. Moviment d'avantguarda perquè quan ningú parlava d'acabar amb la mili, del dret a la insubmissió, aquest moviment ho feia. Ara la mili es veu qüestionada per la majoria de la societat, tothom parla de l'objecció de consciència, de la insubmissió. D'aquest moviment és el mèrit d'haver-se avançat en anys al que ara és un tema "normal" de carrer. Per això és un moviment d'avantguarda, literalment. Res, però, ha finalitzat. La lluita dels insubmissos continua. En Carles i en Josep Maria són ja part de la història de la nostra nació i part de la història de la gent que fa de la seva vida una lluita. I més mportant que tot: segueixen lluitant.

La falca

A finals del 1933, el N.S.D.A.P., el partit nazi alemany, va obtenir el 43'9% dels vots electorals. El segon partit, el socialdemòcrata, en va treure molts menys, només el 18'3%.

El més gran partit nazi de l'actualitat a la República Federal d'Alemanya, el R.E.P. (els "republicans"), aconseguí el 7'1% dels vots a les darreres eleccions europees del juny d'enguany. Són unes xifres que queden molt lluny d'aquells resultats del N.S.D.A.P., ara fa quasi 57 anys. Els nazis i feixistes, però, estan creixent a Europa.

A l'Estat espanyol els grups d'ultradreta són més franquistes que nazis, en sentit estricte. És igual. Tan criminals han estat i són els uns com els altres. El tractament a fer, polític i més enllà, és el mateix. Les condicions en les quals s'ha materialitzat la barbàrie política depèn de les particularitats de les diverses terres i de les seves direccions polítiques. Nazis a Alemanya, feixistes a Itàlia, franquistes a l'Estat Espanyol... Un mateix fi i diversos matisos programàtics. Un terbolí fastigós i sagnant per a tots els pobles.

A la nostra terra els fatxes també s'estan desenvolupant. Actuen més. Des de grups de skinheads que han apallissat diversos militants d'organitzacions de l'esquerra radical i dels moviments socials (o simplement gent que anava vestida d'una forma que no els hi semblava bé a aquestes rates), fins als 3 atemptats en un sol dia ara fa poques setmanes, passant per les agressions a manifestants del 12 d'octubre un cop dissolta la concentració... Són símptomes que ens avisen.
L'assassinat de Zé Carvalho, militant del nostre partit germà portuguès PSR, fa pensar que potser hi ha més que símptomes.

Els corrents més progressistes dins de la medicina són clarament partidaris de la prevenció de la malaltia abans que aquesta s'apoderi irremisiblement de l'organisme. En el cas del feixisme, en qualsevol de les seves variants, toca fer el mateix. Justament el que no va fer-se als anys 20 i 30.

A dins :

Nº 58 Any XIII

65 ptes. / 3 f.f.

14 desembre 1989

Ofensiva contra l'avortament

Aquests darrers mesos, tant a EE.UU. com a alguns països europeus, han començat les rebaixes al dret a l'avortament. Unes rebaixes que signifiquen retalls importants per a les dones i al seu dret a poder avortar. Les dones, tan afeccionades -per necessitat- a les rebaixes, han sortit massivament al carrer. Per a protestar.

Tots els moviments pro-vida, recolzats per les veus vaticanistes, també s'han mobilitzat de manera espectacularment massiva. I han començat una ofensiva contra les dones i les clíniques que practiquen avortaments, arribant a practicar ocupacions de clíniques com la de Roma. Accions de tipus clarament feixista.

Així les coses a les amèriques i a les europes, a llocs on tenien més o menys reconegut el dret a avortar des de fa anys, no és d'estranyar que es reemprengui l'ofensiva a l'Estat Espanyol. I no és gens extrany, perquè aquest dret només fa quatre anys que està parcialment despenalitzat, i la inutilitat de la llei ja ha provocat repressions i judicis com el que es farà a Pamplona... L'última ha estat als Països Catalans, a la clínica GINETEC d'Alacant, una clínica

privada, on a més de detenir a dos ginecòlegs, s'han confiscat totes les històries clíniques de les dones que hi havien avortat.

Una vegada més, són les dones les que reben les conseqüències d'una llei que no serveix. Una vegada més, cal lluitar per canviar aquesta llei.

Un crit d'alerta. Aquesta moda és perillosa. Cal que recordem que el dret de les dones a decidir no està reconegut als nostres països. El crit del moviment feminista, "avortament lliure i gratuït ara", és de plena actualitat. És de plena responsabilitat.

Tanquem les nuclears, la primera Vandellòs

Vandellòs 1 és una nuclear paralitzada des de l'accident del 19 d'octubre. Aquest accident, que les conseqüències haurien pogut ser devastadores per a qualsevol projecte de construcció nacional, retorna al panorama polític el problema ineludible de l'energia nuclear.

La qüestió nuclear, evidenciada des de fa 15 anys pel moviment antinuclear, atany i afecta també el cor del sistema, els models de creixement i de consum energètic.

El resplendor de l'incendi de Vandellòs 1 ha il.luminat el camp de la lluita antinuclear i ens mostra quines forces composen una i altra banda.

El camp electronuclear actua sense gaires fissures. Els més fanàtics proposen que torni a funcionar fins el 2013. Les altres forces del sistema només demanen el tancament d'aquesta central, sense posar en qüestió el model de creixement nuclearitzat pel proper fi de segle.

Les més de cent mil persones mobilitzades fins ara juntament amb la constel.lació de grups, entitats i partits que estem aixecant de nou la lluita, formem part del camp antinuclear. Perquè coneixem i rebutgem el risc d'un accident a qualsevol de les cinc centrals dels Països Catalans.

Poc després de l'accident IC va declarar que: "...no pretenem entrar en el debat global de l'energia nuclear, ...". Volien que la manifestació només parlés de Vandellòs 1. La seva propaganda anava en aquest parcial sentit. Finalment varen donar suport també a la convocatòria unitària que va aplegar a més de 50000 persones, entre les quals i de forma destacada hi eren milers d'habitants de les comarques del sud, que exigien el tancament de totes les centrals i que no en tenien prou amb la declaració del Parlament de Catalunya. IC haurà d'escollir camp. Els camps són clarament definits. Ara es tracta de fer avançar el camp antinuclear.

25 anys de Comissions Obreres

Sembla com si només fos abans d'ahir, però han passat ja 25 anys d'aquelles reunions a parròquies i bars, de les concentracions a Via Laietana, de la constitució a l'església de Sant Medir de la primera Comissió Obrera estable a Catalunya, coordinant un cert nombre de Comissions d'empresa i de ram. Comissions Obreres varen ser des del mateix inici de la seva existència, un instrument plural i adequat a la vertebració de la lluita dels treballadors i treballadores en condicions de dictadura.

Contra el que podrien fer pensar les celebracions quasi institucionals de l'aniversari, CC.OO. no varen ser l'obra d'una única força política, ni que fos majoritària. Ja des de primera hora diferents corrents polítics i sindicals configuraven les CC.OO. a tots els nivells, amb concepcions diferenciades i batalles internes que, malgrat tot, permetien avançar en la lluita per l'organització de la classe obrera en les difícils condicions del franquisme.

Cal doncs tenir present que la història de CC.OO., de totes les CC.OO., és ja un patrimoni del conjunt de la classe obrera, que resta inscrita en la memòria més profunda dels treballadors i treballadores d'arreu del país, i més enllà encara.

Convé recordar tot això, quan avui en el si del que és la Confederació Sindical de CC.OO., el seu caràcter plural resta amenaçat pels afanys d'hegemonisme, posant en perill el que constitueix sens dubte el millor actiu de CC.OO.: el seu caràcter plural i democràtic.

Les CC.OO. són tan de la majoria com de les minories. Malgrat això no vulgui acceptar-ho l'actual majoria.

Finalment, cal fer explícit el nostre homenatge a totes les dones i tots els homes que han fet possible l'existència de Comissions Obreres durant més de vint-i-cinc anys, aportant tot el seu esforç, la seva intel.ligència i els seus afanys.

I Congrés de S.O.S. RACISME

SOS Racisme va sorgir fa gairebé un any arran de la situació límit en què es trobava la població africana de Santa Coloma de Farners, objecte de tota mena de vexacions. Ara, el 25 de novembre, "SOS" acaba de celebrar el seu Congrés Constituent on van assistir uns 40 socis i sòcies amb dret de vot així com un bon nombre de gent invitada. A diferència de molts països de la CEE, a Catalunya el percentatge d'immigrants i minories ètniques és encara relativament baix i no hi ha una extrema dreta organitzada respecte a aquest tema. "SOS" es planteja, per tant, no limitar-se a respondre als fets, els "brots de racisme", sinó engegar "una acció social preventiva". No caldria, per això, oblidar la necessitat d'oposar-nos a l'alt grau de racisme institucional, que ja existeix, per exemple en la Llei d'Estrangeria i l'actuació de la policia. I pot ser simptomàtic el vídeo del Partit Popular de la passada campanya electoral on van associar la qüestió de la "inseguretat ciutadana" amb una sèrie d'imatges de gent africana, la qual cosa va ser denunciada per "SOS" davant la Junta Electoral.

Ningú no podria criticar ni aquesta ni cap altra de les accions portades a terme per "SOS" al llarg d'aquest primer any, com també les diverses denúncies públiques, jurídiques i la consolidació d'una petita infrastructura, etc. En canvi, sí que s'hi troba a faltar activitats que haguessin donat a "SOS" més presència al carrer i que haurien estat capaces d'engrescar i d'assegurar la participació de la joventut que s'hi va interessar en un primer moment. Si "SOS" vol arrelar-se en la societat catalana caldrà esmenar aquesta mancança.

El Congrés va aprovar el funcionament de comissions centrals de treball entorn de temes com ara una revista, tertúlies, acció reivindicativa, assistència social i cultura. Tot i essent necessari, això no és pas suficient. Per tal d'integrar la gent, i sobre tot la gent jove, atreta per futures iniciatives (per exemple, un concert al Palau dels Esports), s'haurà de considerar altres formes de participació. Aquestes podrien incloure grups de barri, poble o institut, amb presència a les festes locals, parades al carrer els caps de setmana, col.laboració amb col.lectius locals de minories ètniques, casals, i la resposta a casos concrets de discriminació o agressió. La possibilitat de guanyar una base ample existeix.

L'adreça provisional és: S.O.S. Racisme, Via Laietana, 16; 08003 Barcelona.

Oriol

Carta a un soldat britànic en terra irlandesa

La revista republicana irlandesa "IRIS" va editar, amb motiu del 20è aniversari de l'ocupació directe d'Irlanda per l'exèrcit britànic, un número especial. D'aquesta revista hem traduït aquestes ratlles.

Soldat/ No vas demanar venir aquí/ Ja ho sabem/ Obeeixes ordres/ Ja ho sabem/ Tens una dona/ Una novia/ Una mare/ Ja ho sabem/ I tens nens/ També ho sabem/ Però soldat/ On tú estàs/ Hi ha mort/ Per on camines tú/ Hi ha una ferida cremant/ On dorms tú/ No hi ha pau/ I la terra es remou/ Amb un maison de sang.
Soldat/ Quan moris/ Els gossos t'enterraran.
Quan vas arribar a aquesta terra/ Vas dir que havies vingut per comprendre/ Soldat, estem cansats de la vostra comprensió/ Cansats de les tropes britàniques/ En la nostra terra/ Cansats de la teva trucada a la porta/ Cansats del teu fusell apuntant als nostres caps/ Cansats de les teves presons, del gas, de les pallisses/ En fosques cantonades.
Soldat/ Estem cansats de la pau que portes/ Als ossos irlandesos/ Cansats de les bombes, explotant a les nostres cases/ Cansats de les runes, que creixen als nostres carrers/ Cansats de les morts dels vells amics/ Cansats de les llàgrimes i dels enterraments/ Aquells enterraments sense fi... sense fi.
Soldat/ Quan vas arribar a aquesta terra/ Vas dir que havies vingut per comprendre/ Aquesta és la teva comprensió?.
Nosaltres somiem aquí/ Somiem amb aquesta terra/ És la nostra terra/ Que un dia/ Catòlic o protestant/ Creient o no creient/ Ens quedarem aquí/ I somiarem.
Com homes i dones irlandesos.
Nosaltres somiem / Amb una terra verda/ Sense mort/ Amb un nou silenci que baixa/ Un silenci de pau/ I aquest somni/ Somiem, soldat, [redacted] tú.
Aquesta és la nostra comprensió.
Ves-te'n a casa, soldat/ La teva presència aquí/ Destrueix el nostre aire/ El teu somriure ens desfigura/ Ves-te'n a casa, soldat/ Abans que nosaltres t'enviem a casa.
Mart

Patrick Galvin (Traducció: D.E.P.)

La situació es mou

Hi ha considerables aspectes de la realitat social i política catalana que s'han modificat. Alguns en el transcurs dels dos o tres darrers anys i d'altres més recentment. També la situació pel que fa a les forces polítiques experimenta, al nostre entendre, un procés de reestructuració i canvi. I això, tant en les forces del camp reformista o més intermig, com en el de les forces radicals i revolucionàries.

Els Moviments Socials

La Vaga General del 14-D va evidenciar un descontent important, amb el govern del PSOE i particularment amb la seva política econòmica, aguditzant les contradiccions entre el PSOE i la UGT, afavorint una consciència social molt positiva sobre la situació de la joventut. Però juntament a aquests elements positius, cal constatar que el 14-D no podia situar-se per damunt de les condicions generals que ha patit el Moviment Obrer des de la sortida de la transició. En primer lloc, la pèrdua de protagonisme polític, no sol en quant al nivell de mobilització -que també hi és- sinó en pèrdua d'objectius polítics generals, limitant la seva lluita al terreny econòmic, o reivindicacions polítiques molt parcials, juntament a la pèrdua de capacitat aglutinadora, respecte a d'altres sectors socials, amb una mínima continuïtat i permanència. Tot i així, el 14-D ha obert possibilitats per a l'avenç -per dificultós que sigui- de les forces revolucionàries.

El Moviment Nacionalista de caràcter radical ha experimentat importants canvis els darrers tres anys, temps suficient per constatar que no ens trobem davant d'una cojuntura curta, sinó de més llarga durada. Això és un fet constatable si observem la trajectòria del Moviment Independentista i l'independentisme sociològic, des del seu sorgiment el 81-82, i la seva expansió entre el 83-86 fins ara. Aquesta expansió va tenir dues expressions fonamentals. D'una banda la mobilització de sectors importants de la joventut; prop de 10 mil persones al Fossar l'11 de septembre entre el 82 i el 86, i el mateix nombre a les manifestacions de la tarda després de la lluita contra la LOAPA,... I per l'altra, el creixement de l'opció-opinió independentista entre la joventut, molt més àmplia que la que participava en les mobilitzacions. Darrerament, aquestes mateixes convocatòries, els anys 86-89, només apleguen entre cinc-centes o mil persones al Fossar i dos o tres mil a les manifestacions de la tarda. Tot i constatant aquesta realitat, estem convençuts que es tracta d'un retrocés conjuntural, malgrat que a hores d'ara és imprevisible quant pot durar. Una situació d'altra banda, que contrasta amb el manteniment i creixement de l'independentisme com opinió-opció entre la joventut (opció-opinió que és reparteix entre un ventall ampli de forces polítiques, incloses les reformistes), i amb expressions puntuals com els fets de l'Estadi Olímpic, o l'extensió entre sectors intel·lectuals i entitats d'orientació moderada, del malestar pels retalls autonòmics.

Un dels fets més positius de la situació social és el creixement, l'extensió i acceptació popular del Moviment Antimilitarista. En dos anys, s'ha passat d'una situació de minorització i marginalitat, a una altra d'un abast social i polític importantíssim i una capacitat de mobilització gens menyspreable. I on, precisament, el pes de les forces revolucionàries és molt considerable.

El resultat electoral dels Verds a les passades Eleccions al Parlament Europeu i les mobilitzacions contra les centrals nuclears arran de l'accident a Vandellòs, va posar de manifest el sorgiment d'una forta sensibilitat social ecologista a Catalunya. Es clar que no ens trobem davant d'un fet conjuntural i passatger, malgrat que també és constatable la manca d'articulació, a hores d'ara, d'aquest moviment social. D'altra banda, aquesta sensibilitat social en termes amplis no expressa encara un grau de radicalització apreciable, el que permet que sobre aquest fet polític i social planegin diversos projectes, no solament de les formacions verdes, sinó també directament des del Sistema. Això, junt a les particularitats del Moviment Ecologista a Catalunya, pot indicar que l'objectiu d'impulsar la construcció d'un sector radical unitari, adquirirà vies específiques i potser diferents que en d'altres moviments.

Pel que fa al Moviment Feminista es trova en una situació de resistència, però mantenint el seu potencial organitzat i certa capacitat d'iniciativa, al menys pel que fa als sectors més radicals.

El Moviment de Solidaritat Internacionalista a Catalunya, articulat fonamentalment entorn a la Coordinadora de Solidaritat amb Nicaragua, no solament manté la seva força organitzada, sinó que mitjançant la solidaritat amb el procés revolucionari a El Salvador, s'ha aconseguit fer la manifestació més gran. Manifestació comparable amb les de més abast, realitzades anteriorment.

Sembla doncs constatable, que ens trobem davant una realitat social, on en general es pot dir que no s'ha produït una ampliació significativa dels sectors radicals, més aviat el contrari, s'han reduït, a causa del retrocés del Moviment Independentista. Les dades positives són l'ampliació de la legitimitat popular del Moviment Antimilitarista i l'aparició, en termes de sensibilitat social àmplia, de l'ecologisme.

Dificultats i esperances

Al nostre entendre, a les forces revolucionàries i independentistes catalanes, se'ns plantegen noves exigències i alternatives d'alguna manera diferents que en el passat, i davant les quals la divisió, el sectarisme i els projectes hegemonistes, són d'una inconveniència molt grans.

Per una part el PSOE ha experimentat un desgast important, malgrat que pugui mantenir una majoria absoluta o quasi. IU-IC n'ha capitalitzat una part important a nivell electoral, introduint un fort signe socialdemòcrata "radical" a la seva política. Això ha significat una recuperació important d'aquesta força. A més sembla perfilar una política no tan estúpidament reformista, com la del PSUC en el passat, plantejant-se la seva incidència als moviments socials utilitzant més intel·ligentment la seva presència institucional.

Tot això ens planteja a totes les forces revolucionàries com fer front a la possibilitat que IC generi un nou miratge reformista, que podria incidir bastant més que al passat en els moviments socials i les seves àrees d'influència. En el mateix sentit, el retrocés en la radicalització del Moviment Independentista, juntament al canvi que pot experimentar ERC, una vegada desbancat Hortalà de la direcció del partit, pot anul·lar, o com a mínim allunyar, les possibilitats d'aglutinament polític de l'independentisme sociològic al voltant de les forces nacionalistes radicals. Les forces revolucionàries i independentistes tenim una considerable presència pràcticament a tots els nous moviments socials i, en menor mesura, al Moviment Obrer, així com una força militant amb capacitat de desplegar una significativa energia i entusiasme, però estem absents i sense possibilitats a l'actual situació de conquerir una presència política més àmplia a les institucions.

Aquest fet que en el passat era més suportable, probablement serà més dificultós en el futur. Doncs és un angle que tenim descobert i per on es poden desfer bastants dels esforços i les iniciatives que tenim en el terreny social.

Davant d'aquesta realitat força problemàtica, el panorama és considerablement desesperant respecte a algunes forces. Però en comparació amb altres, les perspectives semblen molt més positives. L'MDT que després de la seva separació de Catalunya Lliure semblava que optava per una política més unitària i globalitzadora del moviment revolucionari català, fa temps que s'ha instal·lat en el vell sectarisme i hegemonisme "nacionalitero", on la "proposta" d'Unitat Popular no s'aguanta per enlloc.

La situació sembla molt més positiva respecte a la Crida. El seu procés de configuració com a força política va fer que entrés en crisi el model de relacions unitàries i de col·laboració que manteníem, creant situacions de certa tensió, qüestió afavorida també per errors de part nostra. Però la consolidació de la Crida com una força amb una orientació radical, junt amb la voluntat comú de trobar un nou marc de relacions adequat a la nova realitat, obre expectatives esperançadores, no solament perquè el capital polític de la Crida no es dilapidi en la nova situació, (anant, per exemple, cap a ERC) sinó per una política més unitària que ens capaciti -a tots plegats- per donar alternatives a la nova situació.

Moltes d'aquestes preocupacions són compartides pel nostre partit i l'MCC. Esperem que els mesos propers, puguin desenvolupar-se més les dinàmiques positives que no pas les negatives. I que una més gran col·laboració, si no de totes, al menys d'algunes forces del camp revolucionari i independentista, afavoreixi millors condicions per incidir en la situació actual, barrant el pas als projectes reformistes i enfortint a totes les forces més conseqüents.

Qüestió gens fàcil evidenment.

Les Illes:

El ciment armat que ens envolta

En una societat terciaritzada com la nostra (63% del PIB de les Illes), caracteritzada pel monoconreu turístic, i territorialment limitada per la mar que ens envolta, l'ordenació del territori juga un paper de primera importància.

Curiosament, en aquest territori limitat, ha esdevingut l'opció del turisme de masses (7'3 milions de turistes anuals), que han obligat a construir un 27% de la planta hotelera del conjunt de l'Estat en aquestes Illes. L'impacte ambiental d'aquest turisme de masses és prou conegut amb el nom de "balearització", amb la qual cosa és ret homenatge al ciment armat que ens envolta.

També l'estacionalitat d'aquest turisme als mesos d'estiu, o com a molt entre els mesos de març i octubre, convide més a una extensió immobiliària que a un combat contra l'estacionalitat. Tot i quan l'impacte del turisme sobre la natura és prou gran, el govern del Sr.Canyelles sembla que no se n'adona que el creixement il·limitat és impossible. La campanya que fa ara amb el regal de deu mil estades als germano-orientals refugiats a la RFA-quan seria més lògic que fos l'impacte sobre la pròpia DDR que exporta 6,5 milions de turistes anuals a l'Est-és un indicatiu de l'opció pel creixement il·limitat.

L'augment de població a l'estiu suposa per a la gent de les Illes no pocs inconvenients: a Eivissa, a l'estiu es prioritza l'aigua per a les piscines, hotels i jardins engespats sobre el consum normal dels residents. La salinitat de l'aigua a Ciutat i les restriccions són habituals, però cap Ajuntament renuncia a la gespa o als camps de golf. Per sort la natura és sàvia, l'avet de Cort no va surar i en canvi si ha surat l'olivera. Però hi ha encara més problemes: no és la mateixa necessitat la xarxa de transports a l'estiu que a la resta de l'any, o la xarxa sanitària, o els preus dels lloguers, o les tendències inflacionistes.

Els estralls del turisme

Amb el turisme s'ha enfonsat l'agricultura i la indústria no depenent. El monoconreu turístic s'imposa cada cop més: Inca, ciutat del cuir i de la sabata perd cada any 300 habitants. Els sectors productius reculen davant els especulatius. El sòl és més rendible que el conreu, i els immobles més que les fàbriques tradicionals que s'aguanten en molts indrets en l'economia submergida.

L'oferta extra-hotelera s'incrementa (un 48% de les estades es fa als hotels): apartaments, urbanitzacions a costa del sòl rústic, ports esportius, segones residències. L'any 1986 s'invertiren més de 10.000 milions en immobles per part de persones alienes a l'Estat Espanyol. És previsible que el 92 Les Illes siguin de tothom, menys de les persones que hi viuen i treballen. La pressió de la CEE sobre el nostre territori, no fa més que contribuir en un encariment general del sòl i dels habitatges. Podran sostenir aquesta pressió les 113.000 persones pensionistes, que a l'any 87, disposaven d'una mitja de 32.000 pessetes mensuals? O les 50.000 persones aturades registrades de març a març?.

El fet és que mentre milers d'immobles romanen tancats la major part de l'any, esperant una nova allau turística, centenars de persones es cerquen la vida a les parades dels semàfors o capgirant les deixalles dels contenidors, dormint a vells magatzems que, quan la policia se n'adona, pareda els portals.

Els apartament, les urbanitzacions, el turisme rural, els camps de golf, els ports esportiu, no generen llocs de feina més que els que es deriven de la pròpia construcció, que se sol fer a preu fet, per colles d'autònoms.

Quan la gent de les Illes surt al carrer per demanar protecció per els espais naturals (Dragonera, Cabrera, Es Trenc, Sa Cànova, Cala Mondragó) els polítics de l'especulació gaudeixen de bons recursos per tal de mantenir les condicions del negoci: la compra dels espais verds amb diners públics i a preus de mercat urbà. Tot es tracta d'adquirir una finca sota la màscara d'una societat anònima, fer que entri en els plans d'expansió urbanística mitjançant l'aprovació de les titelles de l'Ajuntament en qüestió, i especular... Si hi ha moguda ecològica es compra amb diners públics a preu de primera línia de costa urbanitzable i el negoci fet. Això és exactament el que ha passat amb Dragonera, Es Trenc i Cala Mondragó.

Canyelles diu que ens hem de mentalitzar, que si volem espais naturals caldrà pagar-los. D'aquesta manera, el 10% del pressupost de la comunitat autònoma de l'any vinent, es dedicarà exclusivament a la compra de Cala Mondragó. I la situació d'aquesta cala es comparable a la de Cala Tuent, Capocorb, Canyamel, Sa Canova, etc. És a dir, que tots els pressupostos de la Comunitat, se n'anirien darrera compres, on els especuladors podrien fer el seu agost, i per afegitó, es contentaria a la TUI (Consorci format per diverses companyies alemanyes) i que té el 60% d'Iberojet (11.800 places hoteleres), el 40% de Riu (3.914 places) i el 77% d'Ultramar Expres que pressiona al sector turístic per una millora ambiental.

Però els pressupostos de la comunitat autònoma, equivalents als de la Ciutat de Palma, no poden fer front a despeses milionàries (1.950 milions més interessos per Cala Mondragó, 1.300 milions per Es Trenc). I és per això que el Conseller Cladera proposa la creació d'un impost conservacionista, que segons diu aniria a càrrec dels operadors, els hotelers i els turistes, sense fer esment de si aquest comput incloeix els viatges dels residents, els mecanismes de recaptació d'aquest impost, i les raons per les quals els consumidors i consumidores hauran de pagar pel manteniment d'un equilibri natural que hauria d'anar a càrrec dels seus explotadors.

Situant la qüestió de l'autodeterminació en la pràctica, la gent revolucionària optem per la competència exclusiva de les Illes de l'ordenació urbana, la defensa del medi i la política territorial, la defensa dels recursos naturals i la seva gestió.

Això no obstant, no ens allibera dels mals: Govern Central i Govern Autònom han actuat de manera semblant.

L'aprovació d'un catàleg d'espais naturals a protegir tampoc significa un avenç en la protecció dels recursos, i dependrà en tot cas del seu contingut.

La municipalització del sòl

La qüestió de la propietat del sòl i la necessària municipalització del sòl urbà constitueixen l'eina bàsica per avançar en la protecció de l'entorn.

Urgeix la paralització dels projectes d'urbanització, ports esportius i camps de golf: no contribueixen a la creació de llocs de feina i malmenen l'espai rústic i el litoral.

Cal reconvertir les actuals desgravacions a segones residències en càrregues impositives, i per contra, desgravar i potenciar el dret a l'esbarjo de la classe obrera, intentant trencar l'estacionalitat del turisme (només el 11'5% dels turistes provenen de l'Estat Espanyol).

Cal una ordenació territorial que impedeixi el creixement urbà indiscriminat i actuï com un mur de contenció en front d'un creixement demogràfic no absorbible, dades les característiques d'extensió del territori. En base als actuals plans urbanístics es preveu un creixement possible fins al voltant de les 2.500.000 persones. Cal per contra una contenció en les actuals xifres de les estades en el periode d'alta activitat, de manera que la pressió sobre el medi resti salvaguardada. Cal penalitzar amb càrregues impositives les explotacions de ports esportius, els iots i embarcacions d'esbarjo que emmerden el litoral i especialment l'arxipèlag de Cabrera, així com reduir les possibilitats de pràctiques com el motocross als indrets destinats a tal finalitat. Cal la creació de llocs de treball que tinguin per objectiu la protecció de les àrees d'interès natural, evitant així les despeses i les conseqüències de la depredació, els incendis i la pèrdua de massa forestal.

Llorenç Buades

Entrevista amb Ernest Mandel

On va la U.R.S.S. de Gorbatxov?

Ja fa un parell de mesos que Mandel ha publicat un llibre amb aquest mateix títol, en el que analitza l'evolució de la situació a la URSS i a l'Europa de l'Est. Amb aquest motiu va ser entrevistat pels amics Alain Tondeur i Alain Van Praet per la revista de la secció belga de la IV Internacional, "LA GAUCHE". Publiquem avui una traducció d'aquesta entrevista.

Has escrit el teu llibre sobre la URSS de Gorbatxov, partint d'un judici sobre la importància històrica de les reformes iniciades pel nou equip dirigent. Pots precisar aquest judici?

No es tracta tant d'un judici sobre les reformes iniciades, com sobre les transformacions actuals a la Unió Soviètica. Aquestes poden resumir-se en una fórmula: la societat soviètica, i sobre tot les masses populars, s'ha posat en moviment; el despertar a l'acció política, a l'auto-activitat i, tendencialment, a l'auto-organització de decenes de milions de persones, en un país que compta amb el proletariat més nombrós del món, és un canvi radical de la situació mundial. No podem sinó comparar-ho amb la victòria de la revolució xinesa o amb la revolució espanyola del 36-37. Més encara, vist el nombre de proletaris implicats, sobrepassa de lluny aquests precedents. En aquest sentit, es tracte sens cap dubte del canvi més important des de la fi de la segona guerra mundial.

Dins del contexte d'aquest canvi, com es pot resumir el projecte Gorbatxov? És un projecte de la burocràcia, però el mateix Gorbatxov parla de revolució. Es tracta d'una revolució?

La paraula projecte em sembla massa ambígua perquè pressuposa una coherència teorica i ideològica a llarg termini que no constitueix l'estil de la burocràcia. La burocràcia és essencialment pragmàtica; respon a l'immediat. Diria millor que es tracte d'una temptativa de desbloquejar la situació de crisi extremadament greu que sommou a la Unió Soviètica i als Països de l'Est desde fa ja decennis. Aquesta crisi es tradueix per la tendència a la baixa o a l'estancament del creixement econòmic, una tendència a la degradació del nivell de vida, i, sobretot, una tendència a la total pèrdua de legitimitat de les estructures de direcció política i, amb elles, del Partit Comunista. Aquesta pèrdua de legitimitat als ulls de les masses suposa per la burocràcia una amenaça a mitja termini d'una explosió social. Es per respondre a aquesta amenaça que l'ala modernista de la burocràcia ha decidit d'implicar-se en una política de reformes radicals per mantenir o reestablir el seu control sobre la societat i, així defensar l'essencial del seu poder i els seus privilegis.

Es tracta doncs de reformes radicals i no de revolució. Però l'interacció entre el despertar de les masses i la seva acció autònoma que ha precedit a les reformes, l'impacte de les mateixes reformes i l'amplificació del moviment autònom de les masses a continuació de les reformes, pot obrir un procés que, evidentment, desemboqui en una veritable revolució. I aquesta revolució no podrà ser altra cosa que una revolució des d'abaix, una revolució popular implicant decenes de milions de persones.

Des del punt de vista de la defensa dels interessos de la burocràcia, Deng Xiao-ping, Ceaucescu i Honecker no han tingut la raó en front de Gorbatxov?

Aquesta pregunta ens confronta a un problema de filosofia de la història. La història ens confirma que quan una societat està madura per una revolució, sigui social o política, tot el que fan els governants acaba per afavorir l'explosió. Jo crec que des del punt de vista de la burocràcia, l'opció dels reformadors és una mica més realista que la dels conservadors. Els conservadors corren cap a una catàstrofe certa. És suficient l'exemple de la RDA d'avui per adonar-se'n. Els reformadors tenen una petita possibilitat de sortir-se'n.

Com el proletariat soviètic és força diferent, la idea d'un cert control sobre aquestes masses no és tan insentat com la idea de mantenir-les en la passivitat per la força.

Entre les diverses possibilitats que evoques en el teu llibre, la que et sembla més probable és la de la revolució política. Quins serien els elements fonamentals per justificar aquesta possibilitat?

Això no és pas exactament el que jo dic. El que dic és que la revolució política és "l'escenari" més probable a llarg termini i no en l'immediat. Ara per ara no elimino una volta enrera en benefici dels conservadors. Però si això es produeix, a llarg termini no pot sinó afavorir la revolució. Això és el que va passar el 1905 a Russia, o després del primer sorgiment de Solidarnosc en el 1980. Aquests precedents son doncs vàlids per compendre els aconteixements en curs en la Unió Soviètica.

A curt terme, no és la restauració del capitalisme el que està a l'ordre del dia, especialment en països com Hungria o Polònia que són els primers en aplicar reformes de la mateixa mena que les de Gorbatxov?

S'ha de distinguir fonamentalment la situació a la Unió Soviètica o a Xina d'una part, de la de Hungria, Polonia o Iugoslàvia de l'altra. Tot depèn abans de res, de les relacions de força objectives entre les forces socials. A la Unió Soviètica les forces socials pro-capitalistes, la burgesia petita o mitjana, són totalment marginals i no tenen punt de comparació amb els 125 milions de treballadors. Inclús la pagesia, que representa un 15 % de la població, és una força social minoritària. Xina, tot i el seu progrés enorme, resta un país sub-desenvolupat en el que la pagesia continua éssent de lluny la classe social majoritària. Aquesta és també l'explicació fonamental de la derrota de la Comuna de Pequín. Deng ha pogut comptar amb divisions de l'exèrcit provinents de regions menys desenvolupades, poc informades i poc cultivades, per organitzar la repressió.

Hungria, Polònia i Iugoslàvia representen una tercera categoria. En aquests països, la burgesia petita i mitjana, tot i ser minoritària, no és insignificant. Representa una força social. En una mesura bastant més gran que a la Unió Soviètica o a Xina, té lligams amb el Capital internacional, amb els bancs. El comerç amb els països capitalistes té molt més gruix que a la URSS o a Xina. Com a conseqüència, la lluita triangular entre la burocràcia, la burgesia petita i mitjana i el proletariat es desenvolupa en condicions diferents segons es tracti de Polònia, de Hungria, de Xina o de la URSS.

A continuació, cal integrar els fenomens polítics i ideològics. A la Unió Soviètica la revolució ha tingut lloc fa 72 anys. No resten quasi sobrevivents entre els aristòcrates i burgesos de l'època. A Xina pel contrari, la revolució ha vençut el 1949 i els sobrevivents son més nombrosos. Però la revolució mateixa ha estat una revolució popular, duta al camp pels camperols pobres que tenien fam de revenja històrica contra els sofriments que els hi havien imposat les antigues classes dominats desde segles abans. Pensar que aquests camperols estan disposats a fer marxa enrerra i a repondre els seus antics explotadors, és una autèntica presa de pèl.

A l'Europa de l'Est la situació és diferent. Hi ha hagut (amb l'excepció de Iugoslàvia) una imposició d'un nou règim social per una potència extrangera, l'exèrcit i la policia soviètica. Aquí dons,el sentiment nacional i el desig d'independència i de sobirania nacional juguen contra els PC, al contrari de la URSS o Xina, on la revolució s'identifica amb un sentiment de sobirania i inclús d'orgull nacional.

La política dels PC, que ha consistit a integrar per la força, el terror i la manipulació a els que han anomenat "burgesia nacional", s'ha traduit en aquests països pel manteniment d'estructures polítiques com el Parlament o els partits polítics aliats als PC en els fronts nacionals. Aquestes estructures, que alguns veien manipulades en un 100 %, no ho eren tant i comencen a guanyar una certa autonomia. A Polònia, s'han retornat contra els antics amos per constituir, amb Solidarnosc, un bloc anti PC al Parlament.

En aquest països no es exclos doncs el retorn al capitalisme?

Efectivament. Però hem de ser clars; aquesta restauració no és exclosa sempre que... sempre que la lluita triangular, que és una lluita real en el terreny social, acabi amb una victòria de les forces pro-capitalistes i una derrota de la classe obrera. Aquesta és la gran diferència entre el nostre anàlisi i els dels "mass medias" burgesos o els dels dogmàtics neo-estalinistes.

El que excloc, és un retorn gradual, pacífic i imperceptible al capitalisme. Això és tan impossible com la supressió gradual, pacífica i imperceptible del capitalisme. És una il.lusió reformista i no es produirà. Els caldrà vèncer sobre el terreny la resistència de la classe obrera. Ens trobem doncs davant d'una batalla, i una batalla no finalitza mai per una victòria certa d'uns sobre els altres.

Però, es podria dir que la classe obrera té il.lusions sobre el capitalisme i que aspira al seu reestabliment?. La classe obrera en moviment agafarà automàticament el programa de la revolució política?

Hem de distinguir dos nivells: l'activitat i la consciència. Pel que fa a l'activitat, repetiré un lloc comú, que a vegades s'oblida fàcilment. Quan la classe obrera es posa en moviment, no és en primer lloc per les idees, els programes o els projectes, sinó que es mobilitza per defensar els seus interessos immediats.

(Continúa a la pàg. següent)

La classe obrera d'aquests països no es comportarà de forma passiva davant del descens catastròfic del seu nivell de vida, a les puges de preus, a les mesures d'austeritat imposades pel FMI, als tancament massius d'empreses o a les pèrdues massives de llocs de treball, sense oblidar els retalls inhumans de les despeses socials.

La classe obrera actuarà durament i de manera explosiva. Walesa, que és un dirigent molt sensible al que passa en la classe obrera, i al mateix temps un polític molt hàbil, parla obertament de "guerra civil". Voldria saber en realitat "guerra civil" entre qui i qui?. En realitat el que ell vol dir per "guerra civil" és l'explosió de la classe obrera, doncs no veig avui als soldats polonesos dur una guerra civil contra un vaga general dels obrers. Es tracta doncs d'un avís als seus amics capitalistes de l'Occident: "doneunos diners o hi haurà una explosió".

Els obrers resistiran defensant els seu interesos immediats. Poden ser guanyats, perquè resistència obrera no significa automàticament resistència obrera victoriosa; però resistiran ferotjament. Jo n'estic absolutament convençut.

Després, hi ha la segona dimensió, la dimensió polítlco-ideològica; i aquí les coses són més positives del que es pensa. Una xifra: a Hungria, els sondejos donen un 30 % dels vots pel PC que acaba de canviar de nom, en cas d'eleccions lliures. Dir que el socialisme, inclús amb "rostre inhumà", ha perdut tot el crèdit possible, és una imatge simplista. A aquest nivell intermig de consciència, l'opció política resta, al menys en suspens. Hi haurà decantació i la causa no serà guanyada pel capitalisme.

Per retornar al teu llibre i als pronòstics a llarg termini, perquè consideres poc probable un "escenari" del tipus Praga-68, on un sector del partit cavalca de fet la revolució política?. L'experiència històrica en els estats obrers no va més en aquest sentit que en el de l'esclatament impetuós d'una revolució política?

A Txecoslovàquia el 1968, la burocràcia va prendre consciència dels moviments fonamentals de la societat que contestaven el seu poder.

Aquesta contestació encara no s'havia traduit per l'auto-activitat substancial de la classe obrera. I ha intentat d'anticipar-se amb reformes audaces. Fent-ho ha acceptat en part el moviment social, però s'ha deixat a una part de la classe obrera en una posició atentista. Des d'aquest punt de vista, pot establir-se un cert paral.lelisme amb al que passa avui a la URSS. La situació s'ha modificat a la vetlla i després de la intervenció de les tropes del Pacte de Varsòvia.

Quan el poble ha comprès l'enorme pressió de Breznev i els seus al.liats sobre l'equip Dubceck, ha començat a mobilitzar-se al voltant del PC. Inicialment, més per raons nacionals que per motivacions antiburocràtiques, però poc a poc, els dos elements han anat combinant-se. Hi ha hagut inici d'auto-organització en les empreses, renovació de les estructures sindicals, inici de constitució de consells obrers i inici d'autogestió. Ha estat durant i després de l'arribada de les tropes del Pacte de Varsovia que s'ha desenvolupat veritablement un moviment revolucionari, que ha estat, finalment, derrotat per la "normalització".

Cal però donar-se compte de l'amplitud d'aquesta "normalització": han expulsat mig milió de membres del PC, el que equivaldria a 6 ó 7 milions de membres del PC de la Unió Soviètica !

Justament: no haurem subestimat la vitalitat dels PC, inclús burocratitzats?

Jo m'inclino en aquest sentit. No per tots els països, però sí a la Unió Soviètica, a la RDA i a Txecoslovàquia. A Polònia i Hungria la questió resta encara oberta. A Iugoslàvia, per contra, no ofereix cap dubte.

Cal comprendre que existeix una diferència fonamental entre l'estructura de poder a l'Est, amb algunes excepcions (Rumania), i l'estructura de poder de la classe burgesa. És la diferència del grau de mobilitat social vertical. Passar de la burgesia petita i mitjana al cim de la burgesia, el que implica en països com el nostre, esdevenir milionari, és quasi imposible. Afirmar el contrari seria mitificador.

En els països de l'Est, es diferent. L'imbricació de la burocràcia petita i mitjana amb la classe obrera no té punt de comparació amb l'imbricació de la petita i mitjana burgesia amb les masses obreres en els països capitalistes. Això no es tradueix directament per l'accès dels obrers a la cúpula de la nomenklatura, sino pel fet de que els petits i mitjans buròcrates poden bascul.lar quan les mases son en moviment.

L'accentuació ràpida de la crisi del sistema de dominació burocràtica permet a la burgesia amplificar la seva ofensiva ideològica contra "el projecte socialista". En el terreny econòmic, els intents de la burocràcia d'introduir mecanismes de mercat, ofereixen noves perspectives pel capitalisme" en crisi. No sera donca l'imperialisme el gran vencedor de les reformes impulsades per Gorbatxov?

En el terreny ideològic, els burgesos, els seus ideolegs i els seus amics en el sí del moviment obrer, triomfen: "el comunisme ha fracasat, el capitalisme ha guanyat al socialisme, la única via per una societat millor pasa per reformar el sistema capitalista sense posar-lo en questió..."

Existeix un consens en la classe política occidental sobre tot això. Nosaltres lluitèm contra el corrent, amb més convicció i una argumentació coherent. Però en els fets, tot i que tenim raó a llarg termini, els arguments pesen menys que la realitat, tal com apareix i tal com es trasmesa pels "mass media". Si agafem el trist exemple de Xina, constatem que tothom ha oblidat el magnífic aspecte, comunista i futurista de la Comuna de Pequin, per no recordar altra cosa que l'aspecte sagnant de la repressió. És una derrota per l'esquerra i l'extrema esquerra a nivell mundial. Diem el que diem o fem el que fem.

El terreny dels fets, de les perspectives, és la diferent. Aquí els ideolegs pro-burgessos i pro-imperialistes seràn decebuts. Veurem funcionar la moviola. Tornem al exemple de Xina. Son els capitalistes, els banquers i els imperialistes els que han fet més soroll ideològic al voltant de la masacre de Tien Anmen, i els que ara en parlen menys y fan més negocis amb Deng. Els beneficis representen més que els Drets de l'Home.

I son les forces sanes del moviment obrer internacional les qui portaran fins el final la batalla per la democràcia socialista a Xina. Aquí juguem a guanyar, al menys a llarg termini.

La lluita intransigent pels Drets de l'Home i les llibertats democràtiquen estan en el nostre camp. La mateixa cosa es produirà a Polònia o la URSS. Un exemple: Kuron, una personalitat amb coratge, que ha pasat 8 anys en les presons estalinistes, és avui Ministre de Treball a Polonia; en un govern que aplica una política d'austeritat que nosaltres coneixem bé a l'occident.

En aquestes condicions, un Ministre de Treball no pot ser altra cosa que un Ministre de la Policia. Es clar, aquests camarades han degenerat, però no tenen la mentalitat policial. Estan en el govern, no per defenser els interessos dels treballadors, sino per tirar endavant un plà d'austeritat,i per això hauran de limitar les llibertats democràtiques. Es absolutament inevitable. I allà també la lluita per la defensa intransigent, conseqüent i illimitada del dret de vaga serà el senyal d'identitat de l'esquerra i l'extrema esquerra. Així doncs, a mitjà termini, les coses seràn diferents de com son avui.

Cal sumar això: la burgesia te por i, ressa perqué els que manen avui no perdin el control de la situació. No volen la desestabilització, i menys encara una revolució política victoriosa, ni tant sols una vaga general com la de maig del 68 a França. Una vaga així a la URSS ó a Polònia repercutiria a tot el món. En aquestes condicions, no fara res per suprimir el que resta d'esencial: el control sobre les estructures estatals, sobre l'exercit i la policia de la nomenklatura local i, en darrer analisi, de la nomenklatura soviètica.

La burgesia prepara un "Plà Marshall" per l'Est per rellançar una "ona llarga expansiva" de la seva economia?

Jo diria que en proporcions molt modestes. Pensar que els grans capitalistes van a comprar i privatitzar a curt termini empreses deficitàries, es a dir, a privatitzar les perdues, no és realista.

L'indústria d'Estat en aquests països s'ha desenvolupat contra la lògica de l'economia de mercat. L'una es incompatible amb l'altra. En la lògica del mercat, aquesta industria ha d'esser desmantelada i aquests països han de tornar a la situació d'abans de la segona guerra mundial. La nostra camarada Catherine Samary, que és una de les millors especialistes en la matèria, té una formula que resumeix molt bé la situació: "la restauració del capitalisme és possible, però no serà com a Suècia, sinó com Turquia". La majoria de les burgesies occidentals no està disposada a finançar una operació d'aquesta mena, abans d'haver una estabilització social i política.

Cal no oblidar que el Plà Marshall no s'ha fet al 1945. Ha calgut abans estabilitzar la situació social, política i militar a l'Europa capitalista i trencar l'ascens obrer, abans d'inundar de dolars el Continent.

Avui un plà d'aquesta mena podria rellançar l'economia capitalista? No ho crec.

Polonia i Hungria pesen poc dins del comerç mundial. Evidentment, si es tracta de Xina o de la URSS seria diferent. Pero es tractaria d'un gir de la situació mundial. Si aquests dos països s'integresin plenament en el mercat capitalista, els dos grans aconteixements d'aquest segle -la revolució russa i la xinesa- serian destruits. Pero som lluny d'això i no existirà una tal transformació.

El capitalisme continua debatint-se entre dificultats de creixement i una ona llarga depresiva. La pròxima recesió es absolutament inevitable Haurà una succesió de crisis econòmiques, socials, polítiques i culturals, en els països del Tercer Món i en els de la Metròpoli. Aquestes crisis es combinaràn amb les crisis a l'Est. En el marc d'aquesta nova realitat mundial, la credibilitat del socialisme coneixerà un nou impuls. «Més que mai, l'avenir no es el capitalisme, podrit de contradiccions insolubles.

Si els socialistes i els comunistes compleixen amb el seu deure, el socialisme serà el pervindre.

(traducció J.F.)

Algunes consideracions sobre l'atur

Realment està baixant l'atur? Si és així, de quina manera? Les grans magnituds, no amaguen parts importants de la realitat? No la deformen fins i tot? Tots els col.lectius són afectats per un igual pel que fa al mercat de treball? És homogènia la situació al conjunt de l'Estat? I als Països Catalans?

"L'atur està baixant acceleradament", "s'estan creant centenars de milers de llocs de treball en els darrers mesos", "l'atur ja no afecta tant a la joventut"... frases com aquestes les estem llegint i sentint de manera constant des de fa un cert temps. Expressen mitges veritats. Però com totes les mitges veritats, amaguen una part molt important de la realitat. Tan gran que la deformen. I, per tant, esdevenen mentides. Anem a veure més d'aprop tot això.

Al conjunt de l'Estat Espanyol i per dades referides al setembre d'enguany, l'atur total era de 2.417.856 (1) persones. Al setembre de l'any passat la xifra era més elevada: 2.743.495. La reducció ha estat, en un any, de més de 300.000 persones. Aquestes xifres encara són més significatives si tenim en compte que la mitjana mensual de l'atur durant l'any 87 va ésser de quasi 3 milions.

La realitat que s'amaga

Però hi ha, com a mínim, dues grans consideracions a fer que matisen moltíssim aquests números tan aparentment triomfalistes. Aquestes dues consideracions són: 1) la precarització de l'ocupació, i 2) el col.lectiu de les dones.

Cada cop els contractes de treball no indefinits (a vegades anomenats una mica imprecisament "fixos": en la legislació actual l'acomiadament és quasi totalment lliure) ocupen un pes més gran en el conjunt de la població ocupada. Actualment, de 4 persones que treballen, 1 ho està fent amb algun tipus de contracte precari. La tendència és a l'augment accelerat. Però a qui afecta més el treball precari? Quasi be la meitat de tots els contractes temporals són de gent jove. Gent de menys de 24 anys. Pel que fa a les dones, la situació és més greu si cap. Si la taxa mitjana d'atur oficial era del 16'4% (al setembre), resulta que la taxa d'atur masculina era del 13'1%, i la femenina del 25'3% (2). En nombres absoluts, la xifra d'homes aturats era de 984.614, i la de dones d'1.433.242. Per grups d'edats, les diferències són més apreciables segons mostra el quadre I.

Aquestes diferències entre les taxes d'atur masculí i femení, encara són molt més importants del que poden semblar si tenim present que les taxes d'activitat (o sigui, la proporció de gent en edat de treballar que realment ho està fent o està apuntada a les oficines de l'INEM) són molt diferents segons el sexe. Efectivament, amb dades del segon trimestre del 89, la taxa d'activitat total a l'Estat Espanyol era del 49 %. Però la dels homes era del 66'3% mentre que la de les dones era del 32'7% (malgrat que al llarg dels darrers 3 anys ha augmentat significativament pel nombre de dones que s'han apuntat a les oficines de l'INEM). Una petita reflexió fa veure ràpidament que si la taxa d'activitat femenina fos similar a la masculina, hi hauria bastant més de 3 milions de dones aturades oficialment.

El cas dels Països Catalans

Segons les dades oficials, Catalunya té 312.000 persones aturades (3), és a dir, quasi 58.000 menys que al desembre del 88. Això fa que Catalunya tingui una taxa d'atur del 12'7%, sensiblement inferior a la mitjana de la resta de l'Estat. Les Illes tenen una taxa molt més baixa, el 9,2%. En canvi, el País Valencià supera la mitjana estatal, situant-se en el 18'3%.

Són aquestes unes xifres que situen la taxa d'atur dels Països Catalans, amb l'excepció de les Illes, molt per sobre de quasi tots els Estats que formen l'anomenat Mercat Comú. Més concretament, el País Valencià està al capdavant de tots ells en aquest ranking de la vergonya capitalista. A les 605.000 persones aturades del conjunt dels Països Catalans també caldria fer les matisacions esmentades al principi d'aquest article relatives al seu impacte segons edat i sexe.

A Catalunya només 75 convenis col.lectius o pactes d'empresa (un nombre petitíssim respecte al conjunt dels que hi ha cada any) han "tocat" durant la passada negociació el tema de la contractació eventual. És més l'inici d'una sensibilitat que una realitat material. D'aquests 75 convenis o pactes d'empresa, uns només afecten 2 ó 3 treballadors (que passen d'eventuals a fixes). Són, en canvi, més importants els casos de SA Camps (30 eventuals a fixes), Hoechst Ibérica (al cap d'un any, contractació fixe), Sintel (115 eventuals a fixes el 31-12-89), Roca Radiadores (180 eventuals a fixes), Maymo Cosmètics (35 eventuals a fixes)... En qualsevol cas, repetim, són inicis. I només inicis. A la negociació col.lectiva que ara comença, el tema de la contractació precària ocuparà un lloc destacat (4).

Sí, els números agregats poden amagar molts aspectes de la realitat. En el cas de l'atur creiem que, per la sensibilitat social de la qüestió, és més escandalós aquest amagament de tota la realitat. Aquestes línies precedents han fet esment d'algunes aspectes de la realitat amagada. La mateixa realitat és encara més insultant.

Daniel Raventós

Quadre 2

	Atur registrat	Taxa d'atur
Catalunya	311,7	12,7
País Valencià	267,5	18,3
Illes	25,5	9,2
Estat Espanyol	2.474,9	16,9
Irlanda	230,0	17,2
Itàlia	3.870,0	10,6
Bèlgica	431,9	9,9
Estat Francés	2.437,9	9,7
Gran Bretanya	1.771,4	6,6
Dinamarca	248,0	6,5
R.F.A.	1.972,5	5,7
Portugal	297,8	5,3
Luxemburg	2,2	1,8
Grècia	102,9	—
Mercat Comú	14.073,0	8,9

Quadre 1

TAXA D'ATUR PER EDATS

	Total	16-19	20-24	25-54	>54
Homes	13,1	31,1	26,0	10,3	9,5
Dones	25,3	45,5	41,3	21,0	5,9

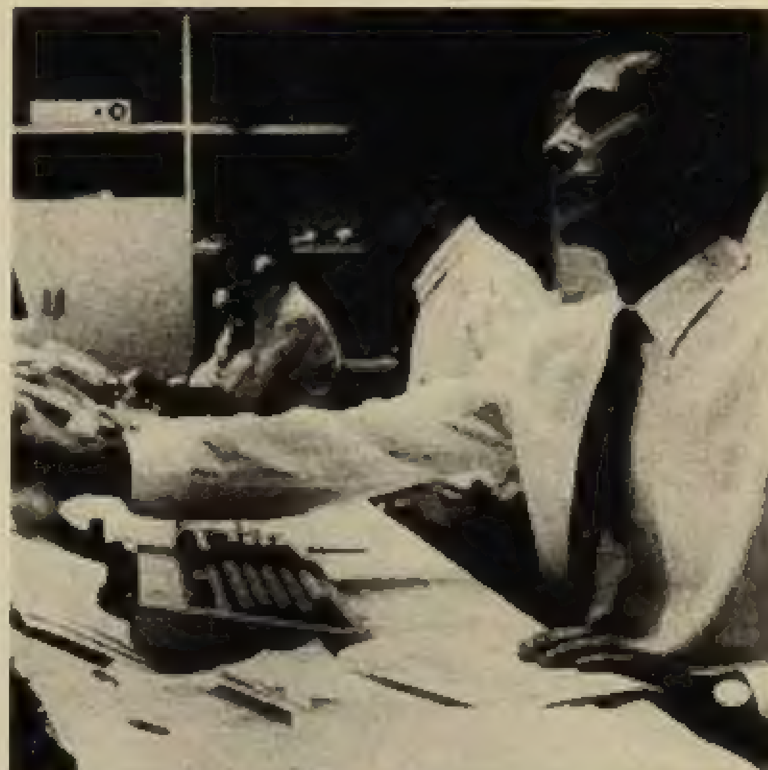
Notes:

1) Butlletí estadístic del Banc d'Espanya. Octubre del 89.
2) Dades del II trimestre del 89 extretes dels Indicadors Econòmics del Banc d'Espanya.
3) Dades del setembre del 89 extretes de l'Informe Mensual de la Caixa de Pensions. Novembre del 89.
4) A la plataforma de negociació col.lectiva aprovada pel Consell Confederal de CCOO de finals de novembre es dona un tractament bastant considerable de l'ocupació precària. Una altra cosa és com això serà després tractat pel propi sindicat a les empreses.

Ara al banc de Sabadell

Segueix la repressió interna a CC.OO.

No ha estat aquest un bon any per a la democràcia al si de les CCOO de Catalunya. La recuperació del PSUC, junt al transfuguisme de bona part dels quadres del PCC a CCOO, ha fet que el recurs a les expulsions i mesures burocràtiques sigui cada cop més freqüent, per "resoldre" diferències de línia sindical o, simplement, per desarticular les estructures del sindicat on el PSUC no té majoria. No tots els casos són tan espectaculars com el de la Seat-Martorell, però això no vol dir que siguin menys greus.

Sense dubte, cada cas de repressió interna té causes específiques. El que hi ha de comú entre tots ells és que l'enfortiment del PSUC dins de la direcció de CCOO ha creat un clima d'impunitat per agredir la dissidència, encara que aquestes agressions provoquin forts retrocessos del sindicat a les empreses afectades. Tampoc és casual que, a la vegada, s'estigui un cada cop més descarat alineament de CCOO darrera d'IC: per exemple, declaracions conjuntes a les europees del juny, o suport explícit a les generals del 29-O.

De conflictes i sancions, n'hi ha hagut sempre a CCOO, amb més o menys intensitat, perquè el PSUC sempre ha considerat CCOO com el "seu" sindicat, com un patrimoni partidari. Per això l'esquerra sindical, i en general les posicions més combatives, no han tingut mai una existència fàcil. Quan es va constituir el PCC, l'obsessiva preocupació del PSUC per mantenir el control del sindicat va provocar nombrosos conflictes, però el mateix fet que el PSUC tingués una majoria menys aclaparant que anys enrera dificultava el recurs sistemàtic a les sancions per eliminar les divergències. El preu d'aquesta actitud hauria pogut ser una gran escissió a CCOO, i el PSUC es veia obligat a administrar amb prudència la seva fràgil majoria.

Banca, un camp de batalla

La FECBE (Federació de Catalunya de Banca i Estalvi) de CCOO és un exponent de la situació que han travessat totes les CCOO de Catalunya. Arran de la crisi del PSUC, la majoria de la direcció de la FECBE va passar al PCC, que va poder conservar aquesta majoria gràcies al suport de l'esquerra sindical. No va existir una aliança estable entre el PCC i l'esquerra, per les diferències sindicals i perquè el PCC sempre va estar dividit davant les qüestions fonamentals per al sector. En les votacions era pràctica habitual que si, per exemple, el PSUC votava SI i l'esquerra sindical NO, la gent del PCC es repartís entre SI, NO i abstenció. Aquesta divisió només desapareixia quan s'havien d'escollir els òrgans de direcció.

A la FECBE, el procés d'acostament del PCC al PSUC, previ als Congresos de CCOO de 1987, va ésser especialment intens. Això significava un total alineament de la FECBE amb la majoria de la FEBA (la Federació Estatal), significada per ésser un dels sectors més "realistes" i dretans de CCOO.

El principal esdeveniment dels darrers anys a banca ha estat el passat conveni, amb el referèndum del 4-2-88. Els continguts regressius del conveni foren denunciats per un bon sector de CCOO, amb manifestos de delegats i delegades, d'afiliats/des, declaracions de seccions sindicals, etc. A Catalunya la posició favorable al NO en el referèndum era majoritària a les seccions sindicals de molts bancs (Jover, Catalana, Sabadell, Atlàntic,...). Si ja abans del referèndum va haver-hi amenaces i marginació, la victòria del NO, tant a Catalunya com al conjunt de l'Estat, les va multiplicar.

La direcció de la FECBE, com la de la FEBA, reaccionà davant del NO acusant els treballadors de corporativisme i refermant-se en la validesa del conveni rebutjat (que s'acabà signant fraudulentament el 5-5-88). Internament, l'opció era callar o fer front al risc d'expulsió. No vam callar, però no ens van poder expulsar massivament: era massa complicat expulsar la gent que havíem connectat amb el sentir majoritari del sector.

L'absència d'expulsions no vol dir absència de repressió: es van acabar les assemblees de delegats/des de CCOO (on l'esquerra havia guanyat algunes votacions), no es reunien els organismes de direcció (la majoria reformista actuava pel seu compte en nom de tot el sindicat), es marginava la gent dissident,...

Un dels més importants objectius de l'ofensiva burocràtica era neutralitzar les seccions sindicals amb majoria d'esquerra. Fracassat l'intent a d'altres bancs, es va posar al punt de mira el lloc on hi havia alguna possibilitat d'aconseguir-ho: el banc de Sabadell.

Burocratades contra el Banc de Sabadell

Aquesta secció sindical és feble afiliativament, però té la majoria absoluta als Comitès i al Comitè inter-centres. La direcció de la FECBE compta enllà amb un petit nucli de gent fidel i va intentar posar-la com direcció de la secció sindical, ajudant-se de les oportunes amenaces i coaccions.

La gent de l'esquerra no es va acovardar, i va defensar el seu dret a exercir la majoria. El 23-3-88 es reuneix un plenari d'afiliats/des, amb presència de membres de la FECBE, i s'escull una nova executiva de la secció sindical: dels 6 components, 4 eren de l'esquerra. El PSUC (incloent-hi els quasi-PSUC que encara estaven al PCC) havia perdut i semblava que hauria d'adaptar-se a l'existència d'una altra secció sindical "rebel". Llavors, la FECBE dóna un cop d'estat. Decideix que la secció sindical de CCOO del Sabadell no existeix, que cal constituir-la i posar-la en funcionament, i per això designa 6 persones, les úniques fidels a l'aparell. Aquesta és l'única gent autoritzada a aparèixer com CCOO i a relacionar-se amb l'empresa, al marge dels Comitès i de la majoria real de CCOO al banc.

La situació es fa molt difícil, però la gent del banc decideix, d'acord amb la resta de l'esquerra sindical de banca de Catalunya, mantenir-se a CCOO i donar la batalla per la democràcia interna.

Mentrestant, només podien actuar sindicalment a través dels Comitès, perquè no es fan ni plenaris ni reunions de delegats/des del banc.

Per altra banda, el signant d'aquest article, com a membre de l'executiva de la FECBE, presentà un recurs a la Comissió de Garanties de la CONC, argumentant coses òbvies: que la secció sindical existeix des de fa anys (actua al banc des de, com a mínim, 1974, i ha participat com a tal secció a tots els congressos de CCOO), que no es pot dissoldre una executiva escollida democràticament per un plenari, que no es poden deixar de convocar plenaris, que les 6 persones designades no representen la majoria de CCOO,...

Comissió de Garanties o "Tribunal de Orden Público"?

La resolució de la Comissió de Garanties de la CONC, adoptada el 27-10-89 (set mesos després de la presentació del recurs), és una veritable perla. A més de ratificar totes les decisions de la FECBE, demana a la Federació que "adopte urgentemente las medidas necesarias para corregir la violación constante de la política sindical de CCOO y aplique, si es necesario, las sanciones que marcan los Estatutos".

Els arguments de la resolució són per a sucar-hi pa. Com a mostra, n'agafarem tres. Es diu que "aparecen conceptos y palabras extrañas a nuestro sindicato y a nuestros Estatutos. Como por ejemplo Sección Sindical del Banco de Sabadell, cuando ésta no había sido reconocida por la FECBE ni por la Sec. de Org. de la CONC, hecho indispensable por estos organismos con arreglo a la LOLS. Si no estava reconeguda, com és que ha participat a tots els Congressos com a secció sindical? Abans de la LOLS no existien les seccions sindicals?

Una altra: "Otro vocablo extraño es el que aparece muy a menudo denominado 'Comité Provincial del Banco de Sabadell'". I s'argumenta que a CCOO no existeixen organismes "provincials". Suposant que en això darrer tinguessin raó, el tema és que un Comitè d'empresa no és un organisme de CCOO. Els Comitès provincials existeixen perquè legalment ha d'ésser així; desconèixer això per part de tot un fundador de CCOO (com l'Àngel Rozas, president de la Comissió de Garanties) si que és una mica estrany.

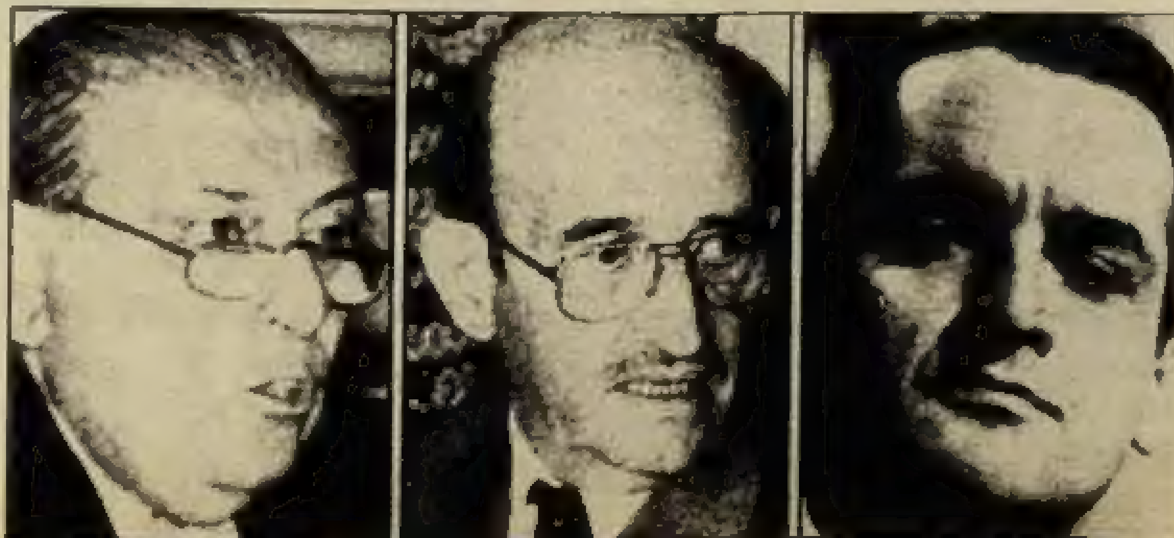
La guinda: "Aparece asimismo el vocablo 'izquierda sindical', desconocido en nuestro sindicato y por tanto totalmente antiestatutario"; Si fos per amnèsia, encara podria perdonar-se el dir que l'esquerra sindical és desconeguda a CCOO; però aquí no és amnèsia: és morro, i del fort. Tampoc està gens malament l'equació "desconocido = antiestatutario"; la Santa Inquisición aplaudiria amb entusiasme aquest raonament.

Després d'aquesta resolució, la FECBE ha preparat un pla de treball, l'acceptació del qual és condició *sine qua non* per no ésser "autoexclòs" de CCOO? que té dos elements bàsics: acceptar la situació de fet a la secció sindical i fer desaparèixer el Comitè inter-centres. El 23-11-89 es van reunir els delegats i delegades de CCOO del Sabadell amb la FECBE i van manifestar la seva oposició al pla. Ni poden acceptar el segrest de la democràcia interna ni la dissolució del Comitè; això significaria renunciar a l'activitat sindical i posar-se a les ordres de la burocràcia i els seus peons al banc.

L'expulsió pràctica de la majoria de la secció sindical està cantada. Que es faci per escrit o no està per veure's, però la gent del Sabadell està preparada per continuar treballant; si no pot ésser a CCOO, fora.

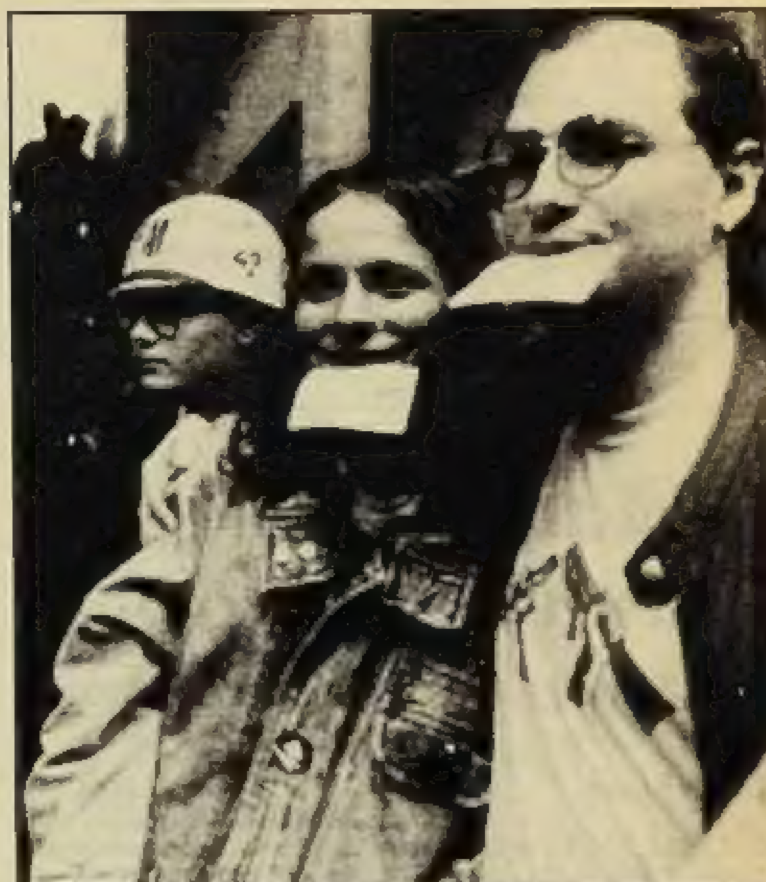
Mal any per a la democràcia interna a CCOO.

Litus

Ni mili ni presó: insubmissió!

Els primers consells de guerra contra insubmissos no s'han fet precisament en el moment més favorable pel govern del PSOE. Aquest s'ha trobat, de forma aparentment sobtada, amb una societat hipersensibilitzada pel tema de la mili, i clarament posicionada en contra d'aquest segrest legal. Per això mateix, la resposta a la condemna de 13 mesos contra Carles Hinojosa i Josep Maria Moragriega no s'ha fet esperar.

Des de les primeres presentacions i durant tot l'any, el nombre d'insubmissos s'ha anat ampliant. El govern ha aplicat una estratègia de desgast concretada en un grau de repressió limitat (que no provoqués una resposta de masses però que impedís una ampliació espectacular de la insubmissió). Un artífex especialment lluït de la feina bruta d'empresonar insubmissos durant unes quantes setmanes, per tal de ficar-nos la por al cos, ha estat el capità Ricardo Izquierdo, jutge togat militar de Barcelona. Aquest personatge sinistre ostenta el rècord d'haver engarjolat més objectors que ningú a l'Estat Espanyol.

Tanmateix, aquesta estratègia ha anat mostrant els seus límits, no sols perquè han estat incapaços de cremar els primers insubmissos, sinó també perquè cada cop n'hi ha més. Però la tenacitat del moviment no només ha aconseguit neutralitzar els intents del govern i els militars. Hem aconseguit també la irrupció del debat sobre la mili al conjunt de la societat. I a més, la immensa majoria de l'opinió pública té molt clar que el servei militar és una cosa absurda i indesitjable. Si no fos així, no hauriem gaudit de l'oportunitat de veure els partits del sistema entestats, durant la passada campanya electoral, a prometre'ns tot tipus de meravelles sobre la mili: des de la seva conversió en unes vacances paradisíaques, fins a la seva desaparició pura i dura.

Aquesta colla de vividors de la política coneix bé els temes que interessen la clientela.

...i arriben els consells de guerra...

El fet de que els Consells de Guerra es celebressin tot just després de les eleccions, ha actuat com a catalitzador de la situació. Els mitjans de comunicació han centrat la seva atenció en el tema, i sectors socials, polítics i institucionals que anteriorment no havien col.laborat amb el moviment antimilitarista han pres posició contra la repressió als insubmissos. L'altra dada fonamental ha estat el notable increment de la mobilització.

D'una banda, la Cadena Humana del 12 de novembre a Barcelona va trencar tots els nostres precedents, amb una participació de més de 4.000 persones. D'una altra, ha tingut lloc un avenç en un terreny especialment important: la incorporació dels i les estudiants d'ensenyament mitjà i universitat a la lluita, en els dies immediatament anteriors als judicis (incorporació que es manté i augmenta, com després veurem).

Arribàvem, doncs, al 16 de novembre amb els motors escalfats per l'èxit de la cadena humana i de la mani que la nit anterior havia convocat la Plataforma Universitària contra els Consells de Guerra, amb l'assistència de més de 1.000 estudiants. Per que no fos dit, una nova concentració -també de component fonamentalment estudiantil- esperava l'entrada dels insubmissos al Govern Militar. Era un dels punts àlgids de l'enfrontament amb els militars. I ens hi havíem preparat sabent que podia ser que a partir d'aquell moment calgués abocar moltes energies en la lluita per la llibertat del Carles i el Josep Maria.

Des del moment en que els vam veure desaparèixer dins del Govern Militar, els minuts van començar a passar lentament per a tota la gent que no havia pogut entrar al judici, que era la immensa majoria. Però com que no era qüestió que l'enemic tingués ni un sol indici de la nostra preocupació, vam optar per allò de "militars, rendiuvos, que esteu rodejats", i vinga canya de crits, i vinga mani amunt i avall, per acabar envoltant el govern militar amb una cadena humana, més petiteta que la del diumenge anterior, però tan històrica com aquella. A tot això, els déus es van enrotllar malament i van deixar caure tot el que no havia caigut en dos mesos de sequera absoluta.

Però nosaltres ni cas, no ens vam tallar un pèl per la pluja torrencial, i molt menys encara per la presència permanent d'un incomptable ramat de pasmes -que aquell dia, amb tanta premsa, estaven més "amables" que de costum, tant, que un fins i tot va tenir l'"amabilitat" d'immortalitzar tota la moguda amb la seva nova càmera de video-.

Mentrestant, a l'interior de la fortalesa assetjada, el Carles i el Josep Maria reafirmaven davant del tribunal militar la seva condició de civils i d'objectors i les raons del seu antimilitarisme, amb el teló de fons dels crits del personal de fora. A mesura que avançava el matí, gent que sortia de dins a mig judici escampava que segurament no se'ls quedaven, que els havien donat la provisional tot just entrar... D'entrada, la penya s'ho va prendre amb escepticisme, després vam començar a pensar que mira que si fos veritat... Quan van sortir amb la llibertat provisional sota el braç va ser el deliri.

I al dia següent, la sentència i la condemna. 13 mesos de presó. Un cop més, militars i govern han de filar molt prim: una condemna més baixa que la demanada pel fiscal, que al mateix temps implica el compliment de la pena (12 mesos no els haurien complert) i, per acabar-ho d'embolicar, una llibertat provisional que dóna la possibilitat de recórrer des del carrer, allargant la situació per bastant temps.

Debats profunds, mobilitzacions contundents

D'aquesta manera, s'obria el famós debat sobre la presentació o no del recurs, que va tenir capficat el moviment antimilitarista durant un llarg cap de setmana (i una mica més). No és que hi haguessin grans diferències de principis, però sí que hi havia moltes coses a valorar, i molt poc temps per a decidir.

Això explica el capficament que, dit sigui de pas, i malgrat els maldecaps i les urgències, va servir per fer una discussió a fons sobre la situació, les possibilitats i les perspectives del moviment, la seva política d'aliances, el seu discurs i moltes coses més. Ja ens va venir bé.

Un debat molt útil, on vam aprendre també unes quantes lliçons de flexibilitat, i que va concloure finalment en la no acceptació de la sentència i la presentació del recurs, amb l'objectiu de seguir discutint al conjunt del moviment i reafirmar o modificar més endavant, segons convingui, la tàctica.

Però a més d'aquesta assenyada conclusió, el moviment ha resolt altres coses força importants: a més de cridar tothom a fer-se insubmís, soldats inclosos, ha llençat una convocatòria de jornada de lluita a l'ensenyament mitjà i a la universitat pel dia 1 de desembre i una gran manifestació a Barcelona el vespre del mateix dia. L'objectiu és oposar-se a la condemna als insubmissos i a la mili en general.

Quan surtin publicades aquestes ratlles, ja haurà passat, però tot apunta cap a l'èxit. Les organitzacions estudiantils s'hi han afegit i, el que és encara més important, la incorporació a la lluita per part dels i les estudiants està essent ja una realitat: si el dia 16 van aturar-se les facultats i bona part dels instituts de Girona i un bon nombre de facultats de Barcelona (mentre alguns instituts bloquejaven la sortida de la caserna del Bruc), un cop coneguda la sentència es van reproduir les accions. La més important de totes, la vaga d'instituts a Sants del passat 23 de novembre, que va acabar en una cadena humana on van participar prop de 2.000 estudiants.

Tot plegat obre un període nou pel moviment antimili, un període on hem de saber combinar l'ampliació de la insubmissió, l'impuls de mobilitzacions àmplies, el reforçament del moviment antimilitarista organitzat amb l'articulació del suport de sectors no directament implicats en el moviment. Un període on també cal fer un esforç important per tal de mantenir l'atenció de l'opinió pública, que s'ha demostrat especialment sensible al tema i constitueix un factor primordial en el decantament de la situació. Cal preveure, d'altra banda, properes maniobres del govern i com hi respondrem.

Tot plegat no és una tasca fàcil, i ens queden pel davant debats i decisions complicades. Però també és cert que estem en unes condicions que no sols són noves, sinó també millors, per seguir avançant en la lluita.

Ricard

Ferrer i Guàrdia i l'escola moderna

La figura de Francesc Ferrer i Guàrdia (Aiella, 1.859- Barcelona, 1.909) ha estat una de les més controvertides de la nostra història.

La dreta sempre el va tractar sense pietat i va justificar el seu afusellament, mentre que l'esquerra l'ha reivindicat amb més o menys vigor. Fa poc la polèmica sobre la seva personalitat ha tornat a aparèixer. La dreta s'ha esvalotat i l'esquerra " ligth " ha dit quatre cosetes. Independentment del que s'hagi dit sobre Ferrer hi ha els fets de la Setmana Tràgica i al costat de la seva tomba hi ha una multitud de lluitadors i lluitadores anònims que van ser torturats i massacrats als sinistres calabossos de l'antic castell de Montjuich. Sobre aquesta gent ningú n'ha dit res.

El punt de vista de la dreta l'ha resumit perfectament l'historiador conservador Jesús Pabon que, en el seu llibre biogràfic sobre Cambó, parla de Ferrer: " El gran home era un home a mitges. Mig Landrú; no gaire intel·ligent ni il·lustrat; " educador " a mitges i a mitges " home d'acció "; a mitges treballador material, mestre sense títol i burgès adinerat".

Si era tan mediocre, la pregunta que es planteja és simple: perquè el van convertir en l'instigador genial i totpoderós de la vaga general insurreccional?, perquè va aconseguir un prestigi internacional tan durader?, perquè l'Ajuntament de Brussel·les va aixecar un monument a la seva memòria i com a màrtir del lliurepensament?

La significació actual de Ferrer I Guàrdia.

Ferrer va ser un home del seu temps i la seva importància va lligada a les seves iniciatives, perquè va ser capaç de posar en pràctica un tipus d'escola- La Moderna- que representava tot el contrari de l'ensenyament religiós i obscurantista, que ell havia patit a la seva infància. Va ser un militant capaç d'organitzar un projecte i amb la fortuna necessària- donació d'una deixebla- aparèixer com un punt alternatiu.

No va ser cap pensador original. Va evolucionar des del republicanisme i la maçoneria (va participar en una temptativa armada contra la monarquia al 1.894) cap el socialisme. Va ingressar al Partit Socialista Francès, en nom del qual va intervenir en el Congrés de la Internacional Socialista celebrat a Londres el 1.896. Més endavant serà influenciat pel sindicalisme revolucionari i mantindrà una estreta col·laboració amb Eliseu Reclús i amb Anselmo Lorenzo, amb qui comparteix l'ideari que tirarà endavant entre 1.903 i 1.906 l'Escola Moderna. Era una barreja de lliurepensador i llibertari pròpia de la seva època. Ferrer I Guàrdia comparteix eclecticament els criteris d'una esquerra cosmopolita que rebutja la "qüestió nacional" en nom de L'internacionalisme; dóna importància al clergat I l'exèrcit, sense entrar seriosament en una anàlisi del sistema capitalista i dels mitjans possibles pel seu enderrocament i alternativa.

Com a pedagog Ferrer i Guàrdia va ser el fruit de la confluència dels corrents positivistes i llibertaris; també va donar molta importància a la teoria de l'evolució, a tot el que era anatema per a l'església que en aquell temps dominava tot l'ensenyament, sobretot a Catalunya on amb prou feines existia el "Instituto Libre de Enseñanza". Va ser un educador "racionalista" que va sobrepassar les idees reformistes i oferia un sistema d'ensenyament que descansava sobre el respecte al nen, la valoració central de la síntesi entre l'estudi i el treball, introduint mètodes de coneixement que denunciaven el sistema d'explotació capitalista, el paper de l'exèrcit I del militarisme, etc. Les seves classes van anar acompanyades d'edicions de nombrosos textos que insistien en la mateixa línia.

En un primer moment Ferrer i Guàrdia va suscitar interès entre la burgesia "racionalista", però després el van qualificar d'individu perillós i a l'hora de la seva execució, tota la burgesia espanyola i catalana, des dels representants del "Instituto Libre de Enseñanza" fins Unamuno- que després es va fer una rigurosa autocrítica, l'any 1.917-, des dels jesuïtes fins Cambó i la LLiga,tots van coincidir en què era innocent.

El "cas" Ferrer i Guàrdia

Actualment és innegable que, malgrat la virulència d'alguns dels seus escrits i fórmules; del seu jacobinisme elemental, igualitarista i esquemàtic, Ferrer preferia les estratègies socials a llarg termini no violentes. Com intel·lectual va animar un moviment de ruptura basat en la col·laboració entre la "intelligensia" radical i el moviment obrer, a la manera de Salvador Seguí o Francesc Layret, també assassinats pel poder establert.

Sobre aquest criteri sobresurtia el record de les "persecucions de Montjuïc", tots els horrors comesos per la repressió militar que va torturar i va assassinar un gran nombre de militants sindicalistes i que Tàrrida de Màrmol va denunciar a Europa amb el seu famós libel " La Inquisición en España".

Durant els esdeveniments de la Setmana Tràgica, Ferrer va defensar la ruptura i les posicions més avançades, va denunciar el doble joc del lerrouxisme i la incapacitat de republicans i catalanistes per posar-se al costat del moviment obrer insurreccional. Tanmateix, la seva participació en els fets va ser mínima, no era un combatent de les barricades.

L'any 1.906 ja havia estat acusat de complicitat en l'atemptat de Mateo Morral contra Alfonso XIII, complicitat que no va poder ser demostrada mai. Però més endavant s'ha descobert que no n'era aliè.
Durant la Setmana Tràgica,Ferrer va aparèixer com el "boc expiatori" d'un moviment que no havia tingut cap direcció (la burgesia va defugir espantada tal honor), i això va possibilitar treure's de sobre l'espina clavada a la gola que era precisament l'Escola Moderna. El "cas" Ferrer es va convertir en una reedició del "affaire Dreyfus", en una bandera de tota l'esquerra internacional i en un símbol del lliurepensament i de l'escola renovada. Va morir rebutjant els serveis sacerdotals i cridant a favor de la "Escuela Moderna".

Un crim d'Estat i de la burgesia.

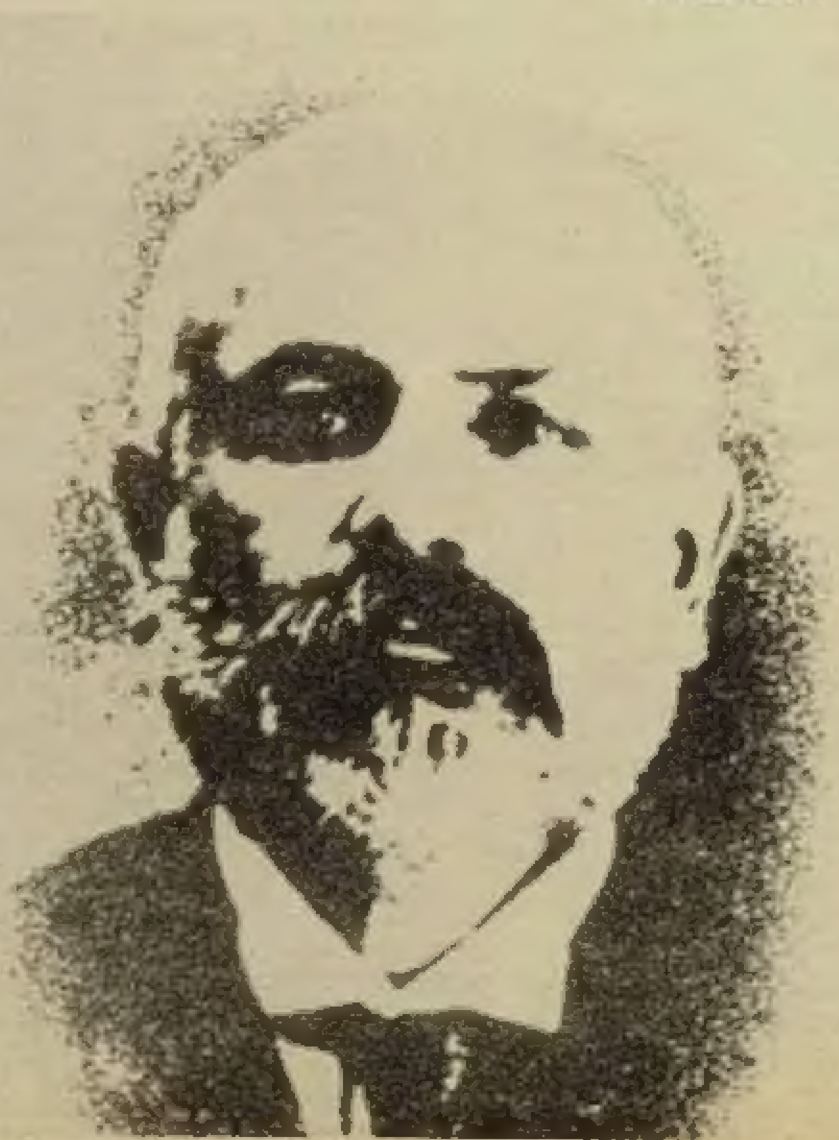
En un article d'octubre de 1.932, Joaquim Maurín recordava l'aniversari de "l'assassinat als calabossos de Montjuïc del qui va ser gran anarquista i gran revolucionari, Francesc Ferrer." Maurín assenyala que tot i que havia caigut el règim que Ferrer volia enderrocar, ara en plena República els seus assassins no només eren tolerats sinó que s'havien convertit en autèntiques "autoritats" republicanes. Per en Maurín l'assassinat va ser, "naturalment l'obra de tota la burgesia espanyola. Hi havia diversos noms que resumien aquesta culpabilitat: Maura, de la Cierva, Sánchez Guerra, Ossorio y Gallardo i Lerroux."Tots van animar el crim, i van subratllar el seu caràcter d'escarment per a la classe a qui Ferrer dedicava els seus treballs i ideals.

L'estrella de Ferrer i Guàrdia va tornar a sobresortir amb la Segona República, el seu nom va lligat a una vindicació permanent del moviment obrer, amb els anarquistes en primer lloc. Les seves ensenyances ajuden a la creació d'una xarxa d'escoles racionalistes i modernes que seran estroncades pel franquisme. Igualment hi va haver un intent de dedicar-li un monument, el que va motivar la reacció virulenta del clergat i de la dreta, inclosos els elements de la LLiga.

Als anys 70, les idees de Ferrer i de l'Escola Moderna tornen a ser revaloritzades i formaran part d'un intent de renovació pedagògica.

Han hagut de passar més de deu anys des de les primeres eleccions municipals democràtiques perquè l'Ajuntament de Barcelona proposi reintegrar el nom de Ferrer a la història de la ciutat, malgrat que només es tracti de donar el seu nom a un carrer. El fet ha evidenciat que la dreta encara té la memòria afilada i com CiU amaga amb una crítica "catalanista" les seves posicions reaccionàries. L'Ajuntament socialista s'ha limitat a buscar un consens amb aquesta coalició amb la finalitat d'arxivar el "cas". D'aquesta manera s'enterra més finament la història revolucionària.

J. Gutiérrez Alvarez

TV Valenciana versus TV3?

Tot plegat sembla reduït a un problema de circulació a les ones. I no és així. L'inici de les emissions de la TV de València, el Canal 9, que hauria de ser motiu de felicitat pel món de parla catalana, ha estat, de nou, motiu d'escàndol. Al País Valencià, les emissions de TVV bloquegen la recepció de la TV3 i els repetidors d'Acció Cultural són tancats per la Guardia Civil. A Catalunya el Canal 9 resta majoritàriament invisible.

Com gairebé sempre que es tracta d'anticatalanisme, Barrionuevo n'és el culpable. Repescat com a ministre de transports i comunicacions després de la seva "brillant" gestió al cap de la repressió de l'estat, Barrionuevo va decidir de fer coincidir l'inici de les emissions de la TV de la Generalitat Valenciana amb l'ennegriment de la posibilitat de recepció de TV3 al sud del riu Ebre. Barrionuevo, i amb ell tots els Lerma que en el món són, varen córrer a afirmar que no es tractava d'una altra cosa que de "mesures tècniques", que les ones estaven saturades i no existia per tant cap altra possibilitat pel Canal nou que emetre per l'espai en el que es rebia la TV3. Per això, la primera mesura va ser la de fermar els repetidors instal.lats sota la responsabilitat d'Acció Cultural, enviant-hi els del barret de xarol.

Es tracta d'una altra cosa. La tècnica mai no s'imposa amb les metralletes. Es tracta d'evitar l'afermament de la consciència de pertànyer, des del Ter al Xúquer, a una mateixa cultura, a una molt similar realitat cultural i política. Aquest constitueix l'objectiu.

El perill "català" per mitjà de les ones

Segurament, el govern del "Quinto Centenario" es va espantar al conèixer el fet que més de dos milions de persones al País Valencià reblen regularment les emissions de TV3, d'un canal de televisió que, pel damunt de qualsevol altra consideració sobre programació o continguts, és parlada en català i, oh sorpresa!, entesa sense problemes al conjunt del territori. Més encara els va sorpendre que fent-se ressò involuntari d'una realitat social, un diari tan "blavero" com LAS PROVINCIAS publiqués quotidianament i sense una queixa la programació de TV3. Això ja sobrepassava totes les previsions. Calia doncs tallar en sec; de no fer-ho, el mite de la "llengua valenciana" i del "perill català" podrien esfondrar-se. Per això, el Canal 9, la TV Valenciana hauria de substituir la recepció de la TV3 dificultant un procés obert de coneixement mutu per un mitjà tan potent com el de la televisió.

També és veritat que la Generalitat de'n Pujol, la dels que només són "sis milions" no ha rondinat massa. La gent d'Alacant, València o Castelló no volen a les autonòmiques, i és millor comptar amb la nova joguina del Canal 33 per afermar el seu propi model, que assegurar la recepció sense problemes de totes les televisions en català en el seu territori lingüístic. En Pujol i els seus acòlits tampoc tenen cap mena d'interes en que es pugui rebre el Canal 9 a Catalunya, com tampoc el tenen en reconèixer i reivindicar les emissions en català des de la TV estatal. Com escrivia l' editorial del numero 272 del setmanari "EL TEMPS", "amb freqüències diferents, TVV podria entrar també en el territori "propi" de TV3. Els catalans, llavors, podrien veure una altra televisió en la llengua comuna. I no solament podrien comparar, sinó que podrien participar d'un espai comú de comunicació. Això, sembla que cal evitar-ho: d'espai comú només ha d'havern'hi un: el castellano-espanyol, i prou. Com sempre, amb la mateixa prepotència que sempre, amb els mateixos principis que sempre."

I ara?

Sembla doncs que seria bo de no caure en els paranys de la política anticatalanista del govern, mitificant el significat de la TV3 al País Valencià o menyspreant el Canal 9 a Catalunya; és a dir, enfrontant una televisió a l'altra. El que cal és aconseguir que la TV3 es pugui veure al País Valencià amb normalitat i també que el Canal 9, la TVV es pugui rebre arreu de Catalunya.

Ara, quan s'acosta l'allau de televisions privades, que emetran majoritàriament en castellà, quan via satèl.lit es podran connectar tot de canals en anglès, hem de defensar la supervivència de la nostra llengua a les ones. «Volem doncs no únicament que TV3 es pugui veure al País Valencià i que la TVV es vegi a Catalunya, sinó també que la televisió estatal emeti en català la seva programació i que, mentre existeixin, las TV privades també ho facin.

Iniciatives com el muntatge de repetidors a càrrec d'ajuntaments i d'altres institucions, tal com es va fer -i es continua fent- al País Valencià són un bon instrument també a Catalunya.

Joan Font

llegir

El cant de la joventut

Es tracta d'un recull de vuit contes de Montserrat Roig en els quals es retroben alguns dels personatges de les seves obres. Escrits amb la seva tendresa i la seva ironia habitual, els contes ens volen transmetre el missatge de la validesa i la necessitat, encara, de les paraules. Potser el més representatiu del llibre sigui l'últim del relats, "Abans que no mereixi l'oblit".

El llibre ha estat editat per Edicions 62 i el preu és de 1250 ptes.

veure

El viatge

Manuel Vázquez Montalbán
Teatre Romea. Barcelona.

Per què no anar un dia al teatre?. Encara que els preus no siguin pas dels més assequibles, pot ser una bona experiència, sobre tot si l'obra -com és aquest cas- té un cert interés. Basant-se en la novel.la "El Pianista" del mateix autor, tracta de la postguerra i l'exili, des d'un terrat del barri xino de Barcelona. Personatges i situacions s'encadenen en una reflexió que té com un dels centres un antic militant del POUM.

anar

Quan la feina ho permet, viatjar és una bona cosa. Ara que vénen festes us proposem un itinerari de cap de setmana que pot ajudar a conéixer el país i la seva història.

Es tracta d'agafar la N-152 fins a Vic i allà desviar-se per la carretera que va fins Olot, aturant-se primer al poble de L'ESQUIROL, un poble que durant una vaga de teixidors a Manlleu el 1855, va donar nom a aquesta activitat execrable.

La vergonya pels fets de fa més d'un segle, els va fer canviar de nom pel de Santa Maria de Corcó, pero avui han assumit sense problemes el seu passat. Després podeu anar per CANTONIGROS, on durant els anys 50 es celebraven els primers actes literaris en català de la postguerra, per arribar a RUPIT, una mena de catedral dels "Kumbaiàs" dels anys 60. Finalment fareu bé de donar una volta per PRUIT on, a més del paisatge, podeu veure la carpa on assagen "Els Joglars". Durant tot el trajecte, podreu fàcilment imaginar el procés d'industrialització de Catalunya i el naixement del moviment obrer a les nostres terres. Encara que sigui una mica complicat, existeixen autobusos regulars per visitar-ho tot des de l'estació del tren de Vic.

No oblideu tampoc de tastar el Bull i la Ratafia.

Carta de la redacció de "COMBATE"

Bon viatge (*).

La decisió de la Lliga de convertir el DEMÀ, de l´instrument de propaganda general i irregular que era, en un veritable periòdic és una gran alegria per moltes raons. La més important, perquè era una necessitat política; cada aparició del DEMÀ en la forma antiga mostrava, a la vegada, que DEMÀ no era encara un periòdic, i que feia falta que ho fos. El resultat era una certa frustació que ara s´acabarà.

Però aquesta alegria es basa també en l´experiència de la col.laboració entre COMBATE i ZUTIK! que ha estat més intensa durant els darrers mesos. Experiència no només extraordinariament gratificant des del punt de vista militant i humà, sinó a més a més molt útil per no dir imprescindible, per als dos diaris. I dic això no en el sentit més instrumental -les pàgines comunes, per exemple, que també tenen la seva importància- sinó per la comunicació permanent entre les redaccions, i també la posta en comú dels nostres propis punts de vista. L´aparició del DEMÀ enriquirà encara més, sense cap dubte, aquest patrimoni col.lectiu.

A més a més, les relacions seran especialment fàcils perquè hi ha a la redacció del DEMÀ uns quants vells -en el sentit figurat i, en algun cas, quasi en el no figurat- col.legues i amics.

També m´alegra que surti el DEMÀ per ells. Un periòdic revolucionari dóna molta guerra, però és finalment agraït. Immediatament es descobreix que no és solament unes quants fulls de paper imprès, sinó un ésser viu, un company -o una companya, o més probablement les dues coses a l´hora- que lluita amb nosaltres. Precisament que las i els lectors i col.laboradors reconeixin i tratin el periòdic com un ésser viu, i no com un manual "consignero" o una penosa obligació a la que es dedica el menor temps possible, és el principal repte del bon periodisme revolucionari.

En fi, enhorabona per llevar l´àncora. *Bon viatge. A Itaca, si us plau.* (*)

(*) En català a l´original

Miguel Romero, per la redacció de **COMBATE**

Carta de la redacció de "ZUTIK!"

Euskaditik, ZUTIK! aldizkariaren erredakzioaren zuen kolegen partez, agur beroak DEMA argitanapenaren etapa berriari.

Us dèiem que volem saludar la nova etapa de la vostra publicació, DEMA en català. Ens sembla una bona notícia, perquè -i ara parlem de nosaltres- fer política en la pròpia llengua nacional és una condició imprescindible per a l'extensió de les pròpies idees, a més d'un compromís ineludible amb la lluita d'alliberament.

Però aprofitem per parlar-vos del nostre periòdic, que l'any que vé celebrarà el seu Cinquè Centenari particular -i intentarem que la celebració no desmereixi de l'oficial-. En aquests 500 números, ZUTIK! ha conegut una història llarga i ininterrompuda: començant per ser la publicació d'ETA, i posteriorment de la branca VI Assemblea d'ETA; durant molt temps es va mantenir com a suplement setmanal de quatre pàgines de COMBATE (editat per la LCR). Des de fa ja alguns anys ZUTIK! és un periòdic complert, amb una relació de col.laboració amb COMBATE, però amb un equip propi de redacció, una línia editorial, un disseny i un alt grau de producció pròpia.

Volem dir que n'estem contents i contentes. Valorem el nostre periòdic sobretot en la funció que compleix avui, d'anar creant i desenvolupant una opinió comunista dins de l'ampli moviment d'alliberament nacional i social del nostre poble. En aquest sentit, ens ha obligat a un esforç d'elaboració permanent i molt alt, tant sobre temes directament polítics o lligats a l'actuació política del col.lectiu que sosté el nostre periòdic, com sobre altres -la llengua, la cultura, la història...- associats a la idea emancipadora. I ens ha posat en relació i ens ha fet aprendre d'altres opinions, persones i corrents dins de l'esquerra basca, cap a les quals hem tractat de mantenir una línia editorial molt oberta, amb moltes col.laboracions, entrevistes, tribunes..., perquè unes idees necessiten comunicar-se i contrastar-se amb les altres, del mateix camp.
Tenim la seguretat que podrem obrir una gran col.laboració entre tots dos diaris. Per la nostra part, us oferim la petita experiència que hem fet aquests anys. I us desitgem sort, esperant estar presents quan arribeu també al vostre número 500.

El DEMA és vostre.

Imanol, per la redacció de **ZUTIK!**

Una il.lusió col.lectiva que lleva l'àncora

És difícil no incórrer en una certa cursileria a l'intentar explicar un projecte col.lectiu carregat d'il.lusió. I ho és perquè la Il.lusió ens pot fer caure en el subjectivisme, en la dèria de la sola voluntat. Concedim-nos una certa alegria, ara que estem als inicis.
El projecte s'ho mereix i el col.lectiu també. El projecte és el d'aquest periòdic, el DEMA; el col.lectiu és la Lliga Comunista Revolucionària. N'havíem parlat molts cops. Però va ser al Vè Congrés de la Lliga, al juny del 88, quan ens ho començàrem a pendre amb una certa urgència. Han passat encara bastants mesos i s'han hagut de vèncer alguns esculls tècnics, financers, militants. Afortunadament, creiem que és possible fer realitat l'edició permanent i periòdica del DEMA. Cada mes. Finalment, doncs, hem adequat la necessitat a la possibilitat. Ara és hora de llevar l'àncora. Volem que el viatge sigui llarg.

Salpem amb poc equipatge, però no sense alguna perícia. Per dues causes.

En primer lloc, el DEMA no és nou del tot. Fa quasi 13 anys -el primer va ser editat al febrer del 77- que surt al carrer. Si bé la irregularitat i la improvització han estat les notes dominants d'aquests anys, sense aquesta experiència ara ens seria més difícil iniciar aquesta arrancada. Els 58 números editats durant aquests 13 anys són un bon bagatge per sentir-nos una mica optimistes.

En segon lloc, aquesta voluntat d'editar mensualment el DEMA també és possible pel fet de partir d'unes experiències prèvies de la nostra premsa partidària: COMBATE i ZUTIK! Sense aquest treball anterior seria quasi impossible intentar fer el que ara volem.

Amb aquestes valises, doncs, comencem aquest viatge. Volem fer un bon periòdic. Al lector o lectora del nostre DEMA no podem oferir-li un producte deteriorat excussant-nos en la nostra pobresa i inexperiència. El lector o lectora ens exigirà el que té dret a exigirnos: que li oferim una premsa catalana revolucionària útil. Només demanem una mica de temps i, per tant, que les exigències siguin ara una mica menys severes que d'aquí uns mesos.

Quan hagin passat uns anys podrem parlar d'un DEMA "gran"? D'una premsa revolucionària de molt més abast que l'actual? No ho sabem. Només sabem que l'arbre petit s'ha de regar per tal que es faci gran. Aquest és el nostre repte. És el que ara podem oferir...

I no és poc.